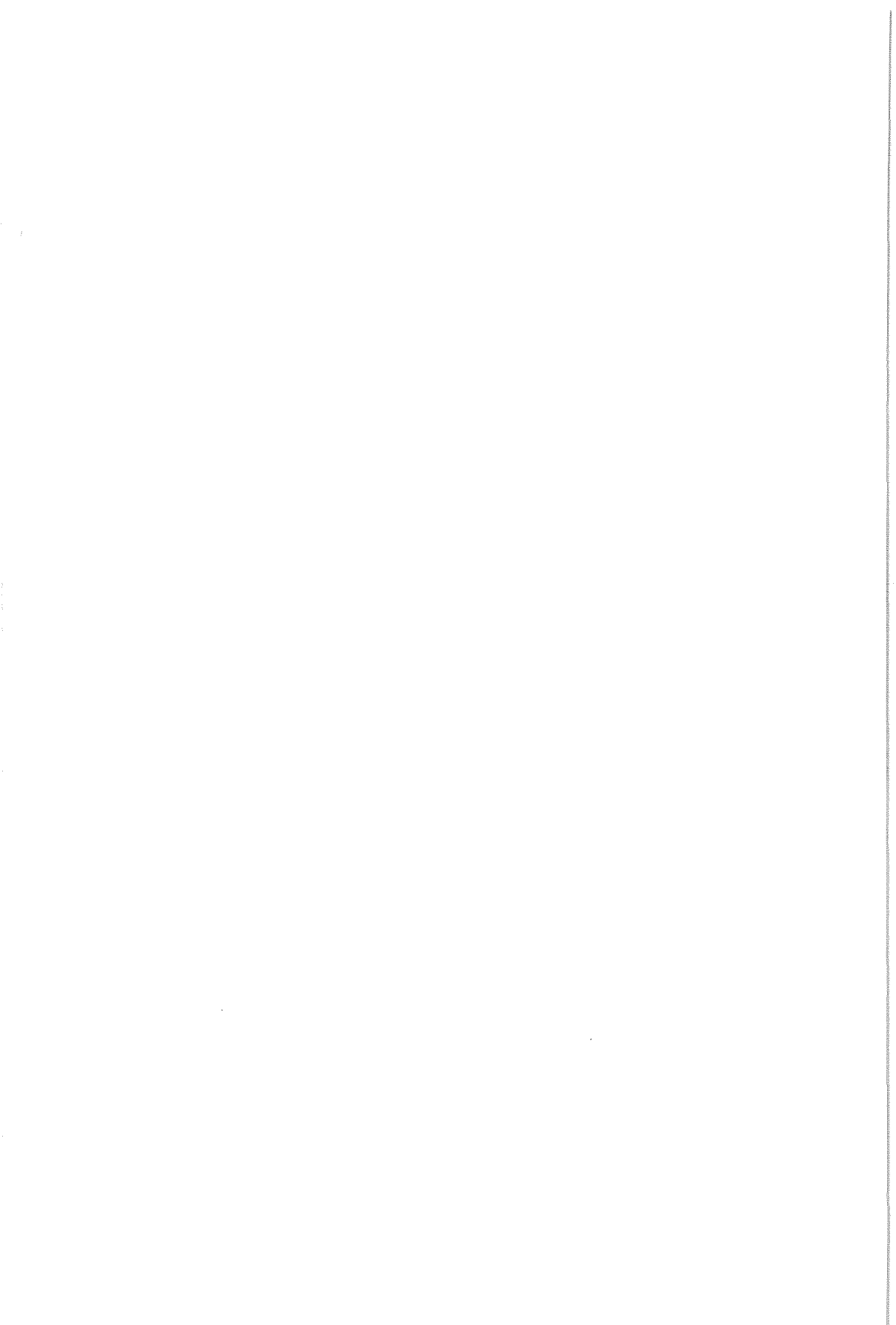

ESCLETXA POÈTICA DEL MONTSENY

*Petita història de la recerca d'un segon
cognom*

MIQUEL VILA

Aquest article no pretén ser cap tecnicisme sobre qüestions literàries; ans al contrari, és la descoberta –millor dit, la redescoberta– d'un poeta oblidat en el temps, un dels molts obrers de la nostra entranxyable cultura catalana. En la descoberta es recull la modalitat del poeta i la robustesa del seu esforç. La seva vida. El fogalleig de tota la seva obra i la flamarada del seu entusiasme.

Tot va començar a finals del mes de maig de 2007, coincidint amb l'acabament de la programació que portava a terme a Radio Arenys (91.2 FM), dedicada al món poètic. Llavors es va produir l'inici en la recerca d'una idea que feia uns quants anys que em rondava pel cap: recollir en un llibre tots els Jocs Florals que s'havien celebrat a la meua vila natal, des de l'any 1885 fins a l'acabament, sobre els anys trenta.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre:
 Catalunya..... 1 Pta.
 Resto d'Espanya... 1'25 »
 Ultramar y Extranjer. 1'50 »
 Pago per adelantat
 ANUNCIS Á PREUS CONVENCIONALS.
 NÚMERO SOLT: 20 CÉNTS.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ
 Mataró: Joseph Soler, Riera, 62, tintoreria.—Sant Vicenç de Llanerás: J. Comas, plassa.—Caldelas: Joan Bilyeny, carrer de la Iglesia, 11.—Arenys de Mar: Marián Bordas, carrer de Bonaire, 8.—Arenys de Munt: Joseph Regàs, carrer Vell, 15, carter.—Canet de Mar: Administració.—Sant Pol de Mar: Benet Martorell.—Caldellà: Narcís Marqués, carrer de la Brugera.—Pineda: Joseph Bonda, carrer Major.—Mataró: Sebastià Plá, carrer de Emili, 10.—Blanes: Joan Ruiz, Mercaders, 5.

La primera font d'informació fou la biblioteca local, adscrita a la Xarxa de Biblioteques de Catalunya. Gràcies a la seva directora, la Mercè Cusò, vaig tenir a l'abast els tres o quatre periòdics quinzenals que s'editaven al llarg de la nostra costa –des de Mataró fins a Blanes– i vaig llegir-me'ls amb tots els punts i comes.

Pels meus ulls van passar milers d'esdeveniments d'aquells anys, des del 1814 fins al 1930 i escaig. No us podeu imaginar la quantitat d'actes polítics, culturals, esportius, religiosos i anecdòtics de tot el Maresme i una mica més. Eren periòdics que es distribuïen a Mataró, Caldes d'Estrac, Sant Vicenç de Llavaneres, Arenys de Munt, Arenys de Mar, Canet de Mar, Sant Pol de Mar, Calella de la Costa, Pineda de Mar, Malgrat de Mar i Blanes.

Quan llegia el número 21 del periòdic *La Costa de Llevant*, amb data del 16 de setembre de 1894, en arribar a la pàgina 372 d'aquell any (la numeració començava el dia 1 de gener de cada any), una poesia va merèixer la meua atenció. Primer pel propòsit i per a qui anava adreçada i, en segon lloc, per la signatura. Diu això:

En la benedicció de la creu de Matagalls

Poesia improvisada á prechs del Excm. Sr. Bisbe Dr. Morgades, que benehí la Creu

Com para-llamps, sobre un castell de roca,
com arbre immens de centenaria soca,
del cim de Matagalls s'alça la Creu;
que ab sa sombra de vida, al home ampara,
y atura'ls llamps, que'l Pare Etern prepara
per castigar los crims del poble seu.
!Oh santa Creu, ab sanch d'un Déu tenyida,
siàu pel pecador sombra de vida,
pel que sedeja saludable font.
Des de'ls turons gegants, d'aquesta serra,
vetlláu per tots els homens de la terra,
tingáu pietat de tots los fills del mon.

Angel Garriga, Pvre.
Ecónomo de Vallgorguina
Montseny, 22 Agost de 1894

(Còpia literal de la pàg. 372 de *La Costa de Llevant*)

En acabar la lectura, el meu primer pensament va ser per als Amics del Montseny. I la pregunta que interiorment vaig plantejar-me tot seguit fou: coneixien l'existència d'aquest poema?

No vaig esbrinar-ho fins tres mesos mes tard, en contactar amb el senyor Joan Campañà i retrobar-nos, com fa ja uns quants anys, a Viladrau. Allà li vaig fer a mans la poesia i, efectivament, l'Associació d'Amics del Montseny la desconeixia.

A banda del fet que la poesia el seduís, em demanà més informació sobre el prevere que havia creat aquell poema. Qui era aquell Àngel Garriga? Quin era el seu altre cognom?

Estimats lectors, aquí comença la recerca d'aquest segon cognom, que durant més de dos mesos i escaig m'ha fet anar d'Herodes a Pilat. Ha estat un llarg camí de telefonades, correus electrònics i la lògica espera de les respostes.

Mentrestant, fullejant llibres antics de poesia i prosa catalanes –casualitats de la vida–, tenia a les mans un llibre publicat a Girona l'any 1921 amb el suggestiu títol de *GARBA* i dedicat al bisbe de Girona, per aquell temps el doctor Francisco de Paula i Oliver. En obrir-lo per la pàgina 75, juntament amb una fotografia, hi vaig llegir el següent:

Indiscutiblement mossèn Àngel Garriga, es un dels poetes d'escola verdagueriana que camina per més bons viaranyes de poesia.

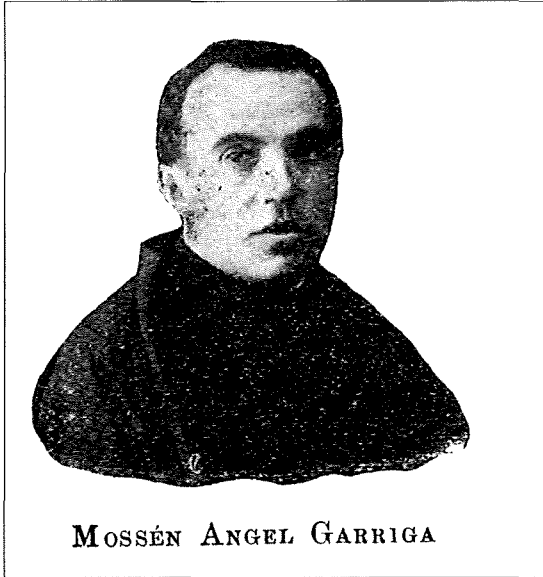
Cantant l'aspecte religiós i popular de les coses, àdhuc fantasiant sobre els diversos motius de poesia, mossen Garriga s'ajusta sempre als cànons de l'espontaneïtat i de la simplicitat; i per la puresa del vers triomfa de bones a primeres. Son estil és parell al de son germà Ramon, i la mateixa bonesa que esmentem en l'obra d'aquell, podem afirmar-la de mossèn Àngel Garriga.

Es arxiprest del Vallès i bon rector de Serdanyola.

A continuació hi havia una poesia dedicada a sant Antoni.

El text no ens aclareix si el poeta havia exercit de capellà a Vallgorguina. Per tant, primer pas: contacte amb la rectoria de Vallgorguina per esbrinar el segon cognom d'aquell capellà, que exercí a la localitat l'any 1894. Gràcies a una poetessa amiga, la M. Teresa Aznar i Rovira, ens posem en contacte amb la rectoria. Després de mirar i regirar defuncions, noces i bateigs d'aquell 1894, es comprova que només signava amb el nom i primer cognom.

Segon pas: Bisbat de Barcelona. Després d'un intercanvi de trucades entre departaments i consultes, ens notifiquen que, si no en sabem el segon cognom, és com buscar una agulla en un paller.

Tercer pas: tornar a la biblioteca local. M'aconsellen que busqui informació en un diccionari de la literatura catalana i comprovi si estic de sort. Recerca acurada de dos diccionaris. El primer és el *Diccionari de la Literatura Catalana* elaborat sota la direcció de Joaquim Molas i Josep Massot Muntaner (Edicions 62), i el segon és el *Nou Diccionari 62 de la Literatura Catalana*, amb direcció d'Enric Bou. Ambdós diuen el mateix:

Garriga i Boixader, Àngel (Vic, 1866 - Lleida, 1929). Prosista, poeta, i comediògraf. Sacerdot, fou rector de Santa Maria de Llerona i de Sant Martí de Cerdanyola, arxipreste de Sabadell i canonge de la catedral de Lleida. Col·laborà a *La veu de Catalunya*. Guanyà un gran nombre de premis a certàmens poètics, entre altres dos d'extraordinaris als Jocs Florals de Barcelona, dels quals fou mantenidor el 1909. Escriví llibres creatius, com *Els Sants Màrtirs de Catalunya* (1889), i algun recull poètic, com *Rectorals* (1921), sempre oscil·lant entre la intencionalitat edificant i religiosa i l'apunt costumista.

Amb aquestes lectures tampoc no se'n treu l'entrellat ni s'esmenta el seu pas per Vallgorguina. Amb tot, el perfil del seu currículum sembla molt escaient perquè sigui ell. No surten, però, fets verídics que demostrin la recerca.

Quart pas: si va néixer a Vic, potser el Bisbat de Vic ens podrà donar proves del seu ministeri a Vallgorguina. Dit i fet. Trucada al Bisbat de Vic i derivació de la trucada a l'Arxiu del mateix bisbat. Ens atén amb molta amabilitat

mossèn Josep M. Masnou, responsable de l'Arxiu. Li expliquem la recerca que fem, amb totes les dades al nostre abast, i tampoc no pot aclarir-nos gran cosa, després de fer mans i mànigues per ajudar-nos.

Diuen que, quant consultes les idees amb el coixí, veus les coses més clares. L'endemà, amb una idea entre cella i cella, me'n vaig anar decidit a esbrinar la gran pregunta que va sorgir durant la nit: podria ser que el poble de Vallgorguina formés part, aquells anys, del bisbat de Girona? Si la resposta fos positiva, tindriem una altra possibilitat d'informació respecte a mossèn Àngel Garriga.

Aquell matí de finals d'octubre vaig encaminar-me a l'Arxiu Històric Fidel Fita, que durant molts anys va conduir el gran historiador de Catalunya Josep M. Pons i Guri, traspassat fa un parell d'anys, i que actualment porta amb una gran eficàcia –digne successor del senyor Pons– un altre arenyenc, el senyor Hug Palou. Aquest regira uns arxius i em comunica que Vallgorguina sempre havia format part del bisbat de Barcelona.

Això és un gerro d'aigua freda pel damunt. Què farem, ara? Mentre el meu pensament començava a buscar possibles nous camins, sento la seva veu que em demana: «Digues-me aquest segon cognom que vas trobar al diccionari de la biblioteca». L'hi anomeno. Agafa un llibre voluminós d'un prestatge proper i em llegeix el següent:

Garriga i Boixader, Àngel (Vic, Osona, 1866 - Lleida, 1949). Prevere, poeta i autor teatral. Cursà els estudis eclesiàstics al Seminari de Vic. Ordenat el 1890, exercí el ministeri a Santa Maria de Vilafranca i Vallgorguina (1894), Llerona (1900) i Cerdanyola, i amb el càrrec d'arxipreste a Sabadell (1913). Obtingué una canongia a la catedral de Lleida (1922). Guanyà premis als Jocs Florals de Barcelona, dels quals fou mantenidor el 1909. S'inicià en el conreu de les lletres al Círcol Literari i a l'Esbart de Vic. Col·laborà a *La veu del Montserrat*, *La Renaixensa*, *Il·lustració Catalana* i *La veu de Catalunya*. Com a noucentista formà part del grup de la revista *Catalunya* (1903-05). Publicà *Els Sants Màrtirs de Catalunya* (1889), el recull poètic *Rectorals* (1915), *Les festes parroquials de tot l'any* (1924) i el poema *Sant Miquel dels Sants* (1896), al qual posà música el mestre Lluís G. Jordà.

M.S. Salarich, *Historia del Círcol Literari de Vic* (Vic 1962), 119, 220, 283-288, 316; Id. (1878-1902) (Vic 1993), 110; Id., *La poesia vuitcentista a Osona* (Vic 1989), 77,121; J. Molas (dir), *Història de la literatura catalana*, VIII (Barcelona 1986), 136.

Ho heu llegit bé, amics? Per fi, la troballa esperada. La seguretat en la recerca del segon cognom. Ara sí que podem dir amb certesa que el mossèn

que acompanyava el bisbe de Vic doctor Morgades l'any 1894, en la benedicció de la Creu de Matagalls, era mossèn Àngel Garriga i Boixader.

La seva inspiració i la troballa, en un diari del 1894, han contribuït amb un altre granet a la història, per aportar més coneixements de la nostra estimada muntanya.

Una majestuosa escaleta poètica vagareja pel cim del Matagalls...

Ja tenim, doncs, un altre poeta que forma part del Montseny...

Benvingut, mossèn Àngel Garriga...

Ben trobat, mossèn Àngel Garriga i Boixader!

Ah! Abans no me n'oblidi, el llibre que van abastar d'aquell prestatge de l'Arxiu –el segon volum, per cert– porta aquest títol: *Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya*.